

UYGULAMA REHBERİ

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından:

KIRSAL KALKINMA DESTEKLERİ KAPSAMINDA GENÇ ÇİFTÇİ PROJELERİNİN DESTEKLENMESİ HAKKINDA UYGULAMA REHBERİ

TANIMLAR

Bu Rehberde geçen;

- a) Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,
- b) Banka: T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Genel M¼d¼rl¼đ¼n¼,
- c) Basınçlı sulama sistemi: su kaynağından alınan suyun tarla içine dağıtılması amacıyla damla, yağmurlama veya mikro yağmurlama sulama sistemleri,
- d) Coğrafi işaret: belirgin bir niteliği, ¼n¼ veya diğer ¼zellikleri itibariyle k¼kenin bulunduğu bir y¼re, alan, b¼lge veya ¼lke ile ¼zdeřleşmiř bir ¼r¼n¼ g¼steren işaretleri,
- e) Çiftçi Kayıt Sistemi (KS): Bakanlık tarafından oluşturulan çiftçilerin kayıt altına alındığı tarımsal veri tabanını,
- f) Değerlendirme kriter tablosu; başvuru sahiplerinin ve hibeye esas projelerin ¼zellik ve içeriğine g¼re puanlarını belirleyen tabloyu,
- g) Engelli: Doğuştan veya sonradan; bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuusal ve sosyal yetenekleri bakımından engel oranının y¼zde kırk veya ¼zerinde ve çalışabilir durumda olduğunu ilgili mevzuat h¼k¼mlerine g¼re alınacak sağlık kurulu raporu ile belgeleyenleri,
- h) Eti ¼rk: Et ¼retimi amacıyla yetiştiriciliği yapılan (angus, hereford ve şarole) ¼rkları,
- i) Genç çiftçi: Kırsal alanda ikamet eden 18-40 yaş aralığında tarımsal faaliyet g¼steren ve g¼stermek isteyen gerçek kişileri
- j) Genç Çiftçi Proje Değerlendirme Komisyonu: Valilik Makamının oluru ile vali yardımcısı başkanlığında, bakanlık il m¼d¼r¼, il m¼d¼r yardımcısı ile defterdar, il milli eğitim m¼d¼rl¼đ¼, il çalışma ve iş kurumu m¼d¼rl¼đ¼, ziraat odası başkanlığı ve ticaret borsası temsilcilerinden oluşan 8 (sekiz) kişilik komisyonu,
- k) Genç Çiftçi Proje Y¼r¼tme Birimi: İl m¼d¼rl¼đ¼nde, kırsal kalkınma ve ¼rg¼tlenme şube m¼d¼r¼ ve ilçe m¼d¼rl¼klerinde, ilçe m¼d¼r¼ başkanlığında, m¼hendis, veteriner hekim, sosyolog, tekniker ve teknisyen gibi teknik ve sağlık hizmetleri sınıfındaki personelden oluşan en az 3 (¼) kişilik birimi,
- l) Genel M¼d¼rl¼k: Tarım Reformu Genel M¼d¼rl¼đ¼n¼,
- m) Hayvan Alım S¼zleşmesi: TİGEM ile genç çiftçi arasında b¼y¼kbař veya k¼¼kbař hayvanların teslimine ve ¼n ¼demenin yapılmasına ilişkin s¼zleşmeyi,
- n) Hibe s¼zleşmesi: Proje sahibi ile il m¼d¼r¼ veya ilçe m¼d¼r¼ arasında imzalanan ve proje konusu bakımından içeriği d¼zenlenen ve hibeden yararlanma esasları ile tarafların yetki ve sorumluluklarını d¼zenleyen s¼zleşmeyi,
- o) Hibe esas alım: Bu Rehberde belirtilen kıstasları sağlayan hibe desteği verilecek giderleri,
- p) İl/İlçe m¼d¼rl¼đ¼: Bakanlık il/ilçe M¼d¼rl¼klerini,
- q) İşletme tescil belgesi: Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Y¼netmeliđi h¼k¼mlerine g¼re hayvanların barındırıldığı, tutulduğu, bakıldığı veya beslendiği herhangi bir tesis, kuruluş veya etrafı çevrili açık alan çiftliği durumundaki yerlere il veya ilçe m¼d¼rl¼klerinince verilen imzalı belgeyi,
- r) Kapama bağ/bahçe: Proje kapsamında tek t¼rle dikim normlarına uygun olarak toplam alan ¼zerinde tesis edilmiş alanı,
- s) Kırsal Alan: N¼fusu 20 binden az olan yerleşim birimleri ve 12/11/2012 Tarih ve On D¼rt İlde B¼y¼křehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun H¼km¼nde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair 6360 sayılı Kanun ¼ncesi İdari T¼zel Kişiliği olan ve n¼fusu yirmi binden az olan yerleşim birimlerini,
- t) Kombine ¼rk: Hem s¼t ve hem de et ¼retimi amacıyla yetiştiriciliği yapılan sığır ¼rklarını (Montofon (Esmer), Simental),

- u) Ödeme tablosu: İl müdürlüğü tarafından ödeme talep belgelerine göre düzenlenen, doğruluğu onaylanan ödeme icmal listelerini,
- v) Program: Genç Çiftçi Projelerinin Desteklenmesi Programını,
- w) Sertifikalı fidan: Yurt içinde üretilip yetkili kuruluşlarca düzenlenen Fidan Sertifikasında fidan sınıfı "sertifikalı" olarak belirtilen ve ürün elde etmek amacıyla çiftçinin diktiği fidanı,
- x) Sertifikalı tohum: Yurt içinde üretilip, sertifikalandırılan elit, orijinal ve sertifikalı kademedeki tohumluğu,
- y) Sözleşmeli üretim: Genç çiftçi ile diğer gerçek ve tüzel kişiler arasında karşılıklı menfaat esaslarına dayalı yazılı akitlerle yürütülen tarımsal üretim şeklini,
- z) Tavsiye Proje: İçeriği, adı, yatırım kalemleri ve ölçüğü Genel Müdürlükçe belirlenmiş tarımsal üretime yönelik hibeye esas projeyi (Hayvansal üretime yönelik projelerde uygulanması zorunludur.),
- aa) Taahhütname: Programdan yararlanmak üzere başvuran kişilerin Valiliğe veya İl/İlçe Müdürlüğüne verdikleri idari, mali, hukuki ve teknik taahhütlerini içeren belgeyi,
- bb) Teknik şartname: Başvuru kapsamında alımı yapılacak, gider kalemlerine ilişkin olarak marka model belirtilmeden ürünün tüm özelliklerini gösteren teknik şartnameyi,
- cc) TİGEM: Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünü,
- dd) Türkvet: Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği çerçevesinde oluşturulan ve işletmelerin, yetiştiricilerin ve sığır cinsi hayvanların kimliklendirilerek kayıt altına alındığı veri tabanını,
- ee) Uygulama Rehberi: Tebliğ kapsamındaki faaliyetlerin yürütülmesinde; uygulama esas ve usullerine ilişkin detayları belirlemek amacıyla, genç çiftçi ve programın yürütülmesinden sorumlu Bakanlık merkez ve taşra personelinin kullanımı için Genel Müdürlük tarafından hazırlanan rehberi,
- ff) Yöresel Ürün: Değişik bölgelerimizde üretilen ve üretildiği yöreye has tat, aroma ve bileşim gibi özelliklere sahip olan ürünleri (Liste ektedir.),
- gg) Yazılım Programı: Bakanlığımız tarafından hazırlanan, ön başvuruların alınmasını sağlayan ve Tebliğ kapsamında yürütülen iş işlemlerin yürütülmesinde yardımcı olan, Genel Müdürlük ile il müdürlükleri tarafından yetkilendirilen personelin veri girişlerini yapabildiği internet ortamında (genciftci.tarim.gov.tr) çalışan yazılım sistemini,

ifade eder.

A) UYGULAMA BİRİMLERİ GÖREV VE SORUMLULUKLARI

Genel Müdürlük:

Bakanlık adına, 31/12/2014 tarihli ve 2014/45 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile onaylanarak yürürlüğe giren Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisinin (2014-2020) temel amaç ve ilkeleri ile politika öncelikleri ve tedbirleri çerçevesinde;

- a) Programın tanıtımını ve genç çiftçilerin bilgilendirilmesini sağlar. Ayrıca, programın idari ve mali yönden uyumlu bir şekilde yürütülmesine destek verir.
- b) Program ile ilgili olarak, yıllık hibe programı ve bütçe teklifinin hazırlanmasını, bu tekliflerinin ilgili Bakanlık birimlerine iletilmesini ve bu tekliflerin kabulü için gerekli çalışmaların yapılmasını sağlar.
- c) İllere tahsis edilecek ödenek tutarını, Türkiye İstatistik Kurumu ve Kalkınma Bakanlığının belirlemiş olduğu, kırsal alandaki yerleşim birimleri, genç çiftçi ve kırsal alan nüfusu ve sosyo - ekonomik gelişmişlik endeksi kriterlerini dikkate alarak bütçe imkânları çerçevesinde belirler.
- d) Programın etkin bir şekilde yürütülmesi için istatistiki çalışma, sosyo - ekonomik yönden izlenmesini, değerlendirilmesini ve gerektiğinde kontrolünü yapar.
- e) Programın yürütülmesinde görevli personele yönelik eğitim programlarının hazırlanmasını ve düzenlenmesini sağlar.

İl Müdürlüğü:

Bakanlık adına yürürlükteki ilgili mevzuat ve bu uygulama rehberi doğrultusunda;

- a) Proje uygulamalarının amacına ve hibe sözleşmesinde belirtilen usul ve esaslara göre gerçekleştirilmesini, izlenmesini, düzenlenecek tüm belgelerin kontrolünü,

onaylanmasını ve birer suretinin muhafaza edilmesinden sorumludur.

- b) Programın etkin bir şekilde yürütülmesi için istatistiki çalışmaları ve sosyo - ekonomik yönden izlenmesini İl Müdürlüğünde oluşturulan proje yürütme birimi ile yapar.
- c) İş ve işlemlerin idari, mali ve hukuki yönden uyumlu bir şekilde yürütülmesini ve program kapsamında yapılacak tüm çalışmaların il bazında uygulanmasını, izlenmesini, sekretaryasını ve koordinasyonunu sağlar.
- d) İhtiyaç duyulduğunda belgeleri Genel Müdürlüğe gönderilmesini sağlar.
- e) İl Müdürlüğü bünyesinde teknik personellerden Genç Çiftçi Proje Yürütme Birimi oluşturulmasını sağlar ve sorumluluğunu taşır.

İlçe müdürlüğü:

Bakanlık adına, yürürlükteki ilgili mevzuat ve hazırlanan bu uygulama rehberi doğrultusunda;

- a) Genç çiftçilerce gerçekleştirilecek projelerin amaçlarına uygun olarak iş ve işlemlerin idari, mali ve hukuki yönden uyumlu bir şekilde yürütülmesini ve program kapsamında yapılacak tüm çalışmaların il bazında uygulanmasını, izlenmesini, sekretaryasını ve koordinasyonunu, ihtiyaç duyulduğunda belgelerin İl Müdürlüğüne gönderilmesini sağlar.
- b) Uygulamaların hibe sözleşmesinde belirtilen usul ve esaslara göre gerçekleştirilmesinin izlenmesini, düzenlenecek tüm belgelerin kontrolünü, onaylanmasını ve birer suretinin muhafaza edilmesini sağlar.
- c) İlçe müdürlüğü bünyesinde genç çiftçi proje yürütme birimi oluşturulmasını sağlar ve sorumluluğunu taşır.

Genç çiftçi proje değerlendirme komisyonu:

Genç çiftçi proje değerlendirme komisyonunun görev ve sorumlulukları şunlardır;

1) Projelerin uygulanmasını Tebliğ, yürürlükteki ilgili mevzuat ve bu amaçla Bakanlık tarafından hazırlanan uygulama ve değerlendirme esasları hükümleri doğrultusunda;

- a) Genç çiftçi proje yürütme birimi tarafından tutanakla teslim edilen belge ve formları inceler,
- b) Nihai proje listesinin ilan yerlerini ve adreslerini belirler,
- c) Teknik inceleme ve değerlendirmeye göre uygun görülen her başvuru için Tebliğde formatı ve içeriği verilen Değerlendirme Kriter Tablosu düzenlenerek puanlama yapılır.
- d) Değerlendirme raporlarını ve Genel Müdürlük tarafından belirlenen ödenek miktarı kadar sözleşme imzalamaya hak kazanan asil ve yedek genç çiftçi listesi sonuç tablolarını hazırlar,
- e) Nihai proje listelerini ilan eder,
- f) Asil listedeki kişilerden, süre içerisinde hibe sözleşmesi imzalamayanların ve hibe sözleşmesi hükümlerini verilen sürede gerçekleştirilmeyenlerin yerine yedek listeden puan sıralamasına göre gerekli sayıda kişi belirler.
- g) Puanlamada eşit puana sahip olan genç çiftçiler aralarında sırasıyla; yaş, cinsiyet yerleşim biriminin nüfusu ve ilçe merkezine uzaklığı kriterlerinden yüksek puan alanlar ön sırada değerlendirilmesini sağlar.
- h) Değerlendirme komisyonu; Tebliğ Ek-4 Değerlendirme Kriter Tablosunun "B- KOMİSYON PROJE İÇERİK DEĞERLENDİRMESİ" bölümünü puanlarken; yazılım programında yüklenmiş olan proje ve belgeler ile tarımsal üretim konularındaki bölgesel farklılıkları, il veya ilçe düzeyindeki öncelikli üretim konularını, çeşit ve ırkları, proje ölçeğini ve benzeri unsurları dikkate alıp gerekçelendirerek puanlandırır.

(2) Proje Değerlendirme Komisyonunun bir başvuruyu reddetme ya da hibe vermeme kararı kesindir ve itiraz edilemez.

(3) İllerde Ticaret Borsası yok ise, komisyon Valilik Olur' u ile diğer 7 (yedi) kişiden oluşur.

Genç çiftçi proje yürütme birimi:

Genç çiftçi proje yürütme biriminin görev ve sorumlulukları şunlardır;

- 1) Tebliğin yayımlanması tarihi itibarı ile 5 (beş) işgünü içerisinde oluşur. İl ve ilçelerde

müracaatların başlatılmasını ve kabul edilmesini sağlar.

2) Başvuruları ve projelerin uygulanmasını tebliğ, yürürlükteki ilgili mevzuat ve bu amaçla Bakanlık tarafından hazırlanan bu rehber hükümleri doğrultusunda;

a) Başvuruları alır, istenilen belgelerin ön kontrolünü yapar, uygun ise genceiftci.tarim.gov.tr adresinden başvuruyu kesinleştirir.

b) Kesin başvuru belgelerini ve hazırladığı formları genç çiftçi proje değerlendirme komisyonuna tutanak ile teslim eder.

3) Proje Yürütme Biriminin proje hazırlama yükümlülüğü yoktur.

4) İl ve ilçe düzeyinde projelerin uygulanmasını ve tamamlanan projelerin hibe ödemesinden sonra iki yıl süreyle izlenmesi ile ilgili olarak yapılacak iş ve işlemleri Bakanlık adına yürütür.

Başvuru Sahipleri:

Başvuru sahipleri 2016/16 numaralı Tebliğ ve bu Tebliğ uyarınca hazırlanan bu uygulama rehberi ve kendilerine iletilen tüm dokümanlarda belirtilen usul ve esaslar doğrultusunda;

1) Hibe başvurusu ve eki dokümanları hazırlamak ve ikamet ettiği ve ikamet etmeyi taahhüt ettiği il/ilçe müdürlüklerine teslim etmekle sorumludurlar. Bu dokümanlarda belirtilen nitelikleri taşıyan genç çiftçiler proje sahibi olarak program hibe desteğinden yararlanmak amacıyla başvuruda bulunabilir.

2) Hibe başvurusuna ait yapılan değerlendirmeler sonucunda uygunluk kriterlerini sağlayan ve değerlendirme sonucunda yeterli bulunan başvuru sahipleri hibe sözleşmesi akdine davet edilir. Hibe sözleşmesi imzalayan genç çiftçiler, yatırımlarını proje amacına uygun olarak yapmak, hibe sözleşmesinde belirtilen usul ve esaslara göre hareket etmek zorundadırlar.

B) PROJE KONULARI,

Programın proje konuları:

Genç çiftçi projeleri;

1) Hayvansal üretime yönelik;

- a) Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık projelerini,
- b) Arı ve arı ürünleri yetiştiriciliği projelerini,
- c) Kanatlı ve ipekböceği yetiştiriciliği projelerini,

2) Bitkisel üretime yönelik;

- a) Kapama meyve bahçesi tesisi projelerini,
- b) Fide, fidan, iç ve dış mekân süs bitkisi yetiştiriciliği projelerini,
- c) Kontrollü örtü altı yetiştiriciliği projelerini,
- d) Kültür mantarı üretimi projelerini,

3) Yöresel ürünleri ile tıbbi ve aromatik bitki üretimi, işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik;

- a) Tıbbi ve aromatik bitki üretimi, işlenmesi, depolanması ve paketlenmesi konulu projeleri, (Ek-17)
- b) Coğrafi işaretli (Ek-18), yerli gen kaynaklarını kullanarak, organik veya iyi tarım uygulamalı bitkisel ve hayvansal üretim konulu projeleri,
- c) Coğrafi işareti olan gıdaların üretimi konulu projeleri, (Ek-18)

kapsar.

4) Yukarıdaki bitkisel üretim konularından, örtüaltı ve mantarcılık projeleri hariç diğer projelerin uygulama alanları birden fazla parselden oluşuyor ise bu durumda;

- a) En küçük parsel iki dekadardan az olamaz.
- b) Parseller mutlaka birbiriyle bitişik olacaktır.
- c) Parsellerden en az bir tanesi proje uygulanacak köy sınırları içinde olacaktır.

d) Aşağıda, bitkisel üretim ve yöresel tarım ürünleri, tıbbi ve aromatik bitki üretimi, işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik tavsiye projeler haricinde farklı ölçekte ve hibe miktarında başvuru yapmak isteyen genç çiftçiler Tebliğ ve bu Rehber hükümlerine uygun olan özel proje ile de başvuru yapabilirler.

e) Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık projelerinde, işletme proje ölçeğinden en az % 50 daha büyük kapasiteli olmalıdır.

C) TAVSİYE PROJELER;

Tavsiye projeler:

1) Bakanlığımızca, genç çiftçilerin başvuru aşamasında otuz bin TL hibeden faydalanabileceği ve uygulamakta zorunlu olduğu hayvansal üretime yönelik projeler aşağıdadır.

a) Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık projeleri:

- 1) En az 7 (yedi) başlık ve en az 8 (sekiz) aylık en az 220 kg canlı ağırlığındaki besilik erkek sığır alım içerikli etçi ve kombine ırk besi projesi.
- 2) En az 4 (dört) başlık ve en az 9 (dokuz) aylık dişi damızlık düve yetiştiriciliği projesi.
- 3) En az 40 baş sürü (38 adet dişi, 2 adet erkek) içerikli küçükbaş hayvan yetiştiriciliği projesi.

b) Arı ve arı ürünleri yetiştiriciliği projeleri:

- 1) En az 40 adet arılı kovan (en az 5 çita arı basmalı), 5 adet boş kovan ve arıcılık malzemesi (1 adet; elektrikli bal süzme makinesi, sır alma teknesi, ısıtmalı bal dinlendirme kazanı, maske, körük, el demiri, mahmuz), 100 kg temel petek ve 400 adet çita içerikli arıcılık projesini,

c) Bakanlığımız tarafından yayımlanan; Yumurtacı Tavukların Korunması ile İlgili Asgari Standartlara İlişkin Yönetmelik kapsamında, serbest sistem yumurta tavuğu ve ördek, kaz, hindi, bıldırcın yetiştiriciliği projeleri;

- 1) En az 500 adet içerikli serbest sistem yumurta tavuğu yetiştiriciliği projesi.
- 2) En az 400 adet serbest sistem kaz, ördek hindi yetiştiriciliği projesi.

d) İpekböceği yetiştiriciliği projeleri:

- 1) En az 80 m² lik alanda, 6 paket yumurta, 1 adet termometre ve higrometre, 3 katlı kerevitler, 1 adet yaprak kıyma bıçağı ve tahtası, besleme tablaları, 200 adet plastik ağ, 1 adet aspiratör ve vantilatör ile birlikte en az 250 adet dut fidanı dikim kapasitesi olan ipek böceği yetiştiriciliği projesi.

2) Bakanlığımızca, genç çiftçilerin başvuru aşamasında otuz bin TL hibeden faydalanabileceği ve uygulamakta zorunlu olmadığı bitkisel üretime yönelik projeler aşağıdadır;

a) Kapama meyve bahçesi tesisi projeleri:

- 1) En az 10 (on) dekar alanda bodur ve yarı bodur olmayan en az 250 (iki yüz elli) adet sertifikalı fidan ile basınçlı sulama sistemli, pülverizatör ve çapa makinesi içerikli kapama meyve bahçesi tesisi projesi.
- 2) En az 10 (on) dekar alanda bodur ve yarı bodur olmayan en az 250 (iki yüz elli) adet sertifikalı fidan ile etrafı tel (dikenli-kafes tel) ve direk (beton-demir direk) ile çevrili, pülverizatör ve çapa makinesi içerikli kapama meyve bahçesi tesisi projesi
- 3) En az 6 (altı) dekar alanda en az 500 (beş yüz) adet yarı bodur sertifikalı fidan ile basınçlı sulama sistemi veya etrafı tel (dikenli-kafes tel) ve direk (beton-demir direk) ile çevrili ve askı sistemi veya terbiye sistemi ile pülverizatör veya çapa makinesi içerikli kapama bahçe tesisi projesi.
- 3) En az 4 (dört) dekar alanda en az 800 (sekiz yüz) adet bodur sertifikalı fidan ile basınçlı sulama sistemli ve askı sistemi veya terbiye sistemi ile pülverizatör veya çapa makinesi içerikli kapama bahçe tesisi projesi.
- 4) En az 5 (beş) dekarlık alanda en az 1.250 (bin iki yüz elli) adet sertifikalı fidanı ile basınçlı sulama sistemli veya etrafı tel (dikenli-kafes tel) ve direk (beton-demir direk) ile çevrili ve askı sistemi veya terbiye sistemin ile çapa makinesi veya pülverizatör veya içerikli bağcılık projesi.
- 5) En az 4 (dört) dekarlık alanda en az 2.000 (iki bin) adet sertifikalı fidan ile askı sistemi veya terbiye sistemi ile çapa makinesi veya pülverizatör içerikli ahududu yetiştiriciliği projesini,
- 6) En az 4 (dört) dekarlık alanda en az 1.500 (bin beş yüz) adet sertifikalı fidan ile, askı sistemi veya terbiye sistemi ile pülverizatör veya çapa makinesi içerikli böğürtlen yetiştiriciliği projesini,
- 7) En az 5 (beş) dekarlık alanda en az 250 (iki yüz elli) adet sertifikalı fidan ile askı sistemi veya terbiye sistemi ile pülverizatör veya çapa makinesi içerikli kivi yetiştiriciliği projesini,
- 8) En az 5 (beş) dekarlık alanda en az 20.000 (yirmi bin) adet fide ve basınçlı sulama

- sistemli ile kapama malçlı ve pülverizatör içerikli çilek yetiştiriciliği projesini
- b) İç ve dış mekân süs bitkisi yetiştiriciliği projeleri:
- 1) En az 5 (beş) dekarlık açık alanda en az 2.000 (iki bin) adet saksılı süs bitkisi ile basınçlı sulama sistem veya etrafı tel (dikenli-kafes Tel) ve direk (beton-demir direk) ile çevrili içerikli süs bitkisi yetiştiriciliği projesi.
  - 2) En az 1 000 (bin) m² lik alanda kontrolü örtü altı tesisinde ve basınçlı sulama sistem içerikli doğal çiçek soğanı, kesme çiçek, saksılı iç veya dış mekân süs bitkisi yetiştiriciliği projesi.
- c) Kontrolü örtü altı yetiştiriciliği projeleri:
- 1) En az 1 000 (bin) m² lik alanda ve basınçlı sulama sistem içerikli kontrolü örtü altı tesisinde sebze veya muz yetiştiriciliği projesi.
- d) Kültür mantarı üretimi projeleri:
- 1) En az 100 (yüz) m² lik alanda 25 ton kompost, 3 kat ranza sistemi, sırt pompası, sulama sistemi, 1(bir) adet vantilatör, aspiratör, higrometre ve termometre içerikli beyaz şapkalı kültür mantarı (agaricusbisporus) üretimi projesi.
  - 2) En az 1 000 (bin) m² lik alanda kontrolü örtü altı tesisi, 20 (yirmi) ton kompost içerikli, pleurotus cinsi istiridye mantarı, kaya mantarı (pleurotusostreatus) yetiştiriciliği projesi.
- 3) Yöresel tarım ürünleri, tıbbi ve aromatik bitki üretimi, işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik;
- a) Tıbbi ve aromatik bitki üretimi, işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik ve bir adet çapa makinesi ve pülverizatör içerikli projeler;
- 1) En az 10 (on) dekarlık alanda, çok yıllık yöresel ürün ile tıbbi ve aromatik bitki üretim ve en az 10 (on) dekarlık alanda ve mibzer içerikli en az 2 yıllık sözleşmeli üretim ile tek yıllık yöresel ürün ile tıbbi ve aromatik bitki yetiştirme projesi.
  - 2) En az 10 (on) dekarlık alanda, basınçlı sulama sistemli veya etrafı tel (dikenli-kafes tel) ve direk (beton-demir direk) ile çevrili ve diskaro veya çoklu tırmık içerikli çok yıllık yöresel ürün ve tıbbi ve aromatik bitki üretim
  - 3) En az 10 dekarlık alanda ürün yetiştirime ve en az 250 kg/yıl yağ ve 1 adet distilasyon kazanı, soğutucu eşanjörü, su separatörü, yağlı su toplama tankı, yakıt tankı ve su pompası içerikli lavanta, kekik, biberiye vb. bitki üretim ve işleme projesi.

D) BAŞVURU YERİ, GENÇ ÇİFTÇİLERDE ARANAN ŞARTLAR VE İSTENİLEN BELGELER

Başvuru Yeri ve Zamanı

1) Başvurular;

- a) Başvurular 13 Nisan 2016 tarihinde başlar ve 12 Mayıs 2016 tarihi mesai saati bitiminde sona erer.
- b) Başvurular öncelikle, Bakanlık tarafından hazırlanan web tabanlı yazılım (gencciftci.tarim.gov.tr) programından yapılır.
- c) Başvuru dokümanları yazılım programından çıktı olarak alınır.
- d) Genç çiftçiler çıktılarını, projeyi ve istenilen belgeleri, ikamet ettiği veya ikamet etmeyi taahhüt ettiği yirmi bin nüfusun altındaki yerleşim birimlerinin bağlı olduğu il/ilçe tarım müdürlüklerine başvuru tarihi ve saati sona ermeden şahsen yapacaktır.
- e) Başvurunun tamamlanmış olması için dosyanın bizzat elden teslim edilmesi şarttır.

Genç çiftçilerde aranan şartlar

1) Bu Rehber kapsamında başvuru yapacak genç çiftçilerde aşağıdaki şartlar aranır.

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak.
- b) Tebliğ yayımlandığı tarih itibari ile 18 yaşından gün almış ve 41 yaşından gün almamış olmak.
- c) Okur-yazar olmak.
- d) Başvuru tarihi itibarıyla ücretli çalışıyor olmamak.
- e) Başvuru tarihi itibarıyla örgün eğitime devam ediyor olmamak.
- f) Başvuru tarihi itibarıyla KDV, gerçek ve basit usulde vergi mükellefi olmamak.

- g) Aynı proje konusunda Bakanlığın diğer hibe programlarından yararlanmış olmamak. (Örnek-1; Kırsal Kalkınma Yatırımı Destekleme Programından basınçlı sulama, örtüaltı veya alet ekipman yatırım konusunda hibe desteğinden yararlananlar proje içeriğinde basınçlı sulama, örtü altı veya alet ekipman desteğinden yararlanamazlar. Ancak hayvansal üretim ve diğer konulu projelere başvurabilirler.)

2) Yukarıda belirtilen hususlarda tereddüt olduğunda; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin ilgili hükümleri esas alınır.

İstenecek belgeler

1) Başvuru dosyalarının İl/İlçe Proje Yürütme Birimlerine tesliminde genç çiftçilerden döner sermaye gideri alınmayacak olup aşağıdaki belgeler istenir;

- a) Nüfus cüzdanı örneği,
- b) Ön başvuruda var ise yatırımı yapacağı yerde ikamet ettiğine dair ikametgâh belgesi,
- c) Diploma sureti veya okur-yazarlık belgesi.
- d) Taahhütname (Tebliğ Ek-3)
- e) Proje Tanıtım Formu (Tebliğ-Ek-2)
- f) Ön başvuruda var ise proje konusu kapsamında kurs bitirme belgesi,
- g) 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt hükmünce; ... aile içindeki geliri kişi başına düşen aylık tutarı asgari ücretin üçte birinden az olan genç çiftçiler için onaylı Gelir Tespit Belgesi
- h) Engelli ise onaylı Sağlık Kurulu Raporu.
- i) Şehit yakını (anne-baba-eş-kardeş-çocuk) ise onaylı belge.
- j) Ön başvuruda var ise yatırım yerinin ve işletmenin genç çiftçiye ait olduğuna dair mülkiyet belgesi (tapu, tahsis belgesi, kadastro tapulama tutanağı, keşif raporu),
- k) Ön başvuruda proje konusu içeriğinde var ise Türkiye Patent Enstitüsü resmi internet sitesinden alınan coğrafi işaret tescil belgesi örneği.
- l) SGK hizmet dökümü belgesi,

başvuru dilekçesi (Tebliğ Ek-1) ile birlikte dosya içinde teslim edilir.

2) Hibe sözleşmesi aşamasında genç çiftçilerden;

- a) Genç çiftçinin başvuruda taahhüt ettiği kırsal alanda ikamet ettiğine dair, ikametgâh belgesi.
  - a) Bitkisel üretim konulu projeler için; hibe sözleşmesi imzalama tarihi itibari ile mülkiyeti başkasına ait veya genç çiftçinin hissesi bulunan yatırım parseline ilişkin diğer hissedarlar ile yapılan, tek yıllık bitkisel üretim proje konularında en az üç yıllık, çok yıllık bitkisel üretim konularında ise en az beş yıllık noter onaylı kira sözleşmesi,
  - b) Hayvansal üretim konulu projeler için, hibe sözleşmesi imzalama tarihi itibari ile mülkiyeti başkasına ait veya genç çiftçinin hissesi bulunan işletmeye ilişkin diğer hissedarlar ile noter onaylı yapılan en az üç yıllık kira sözleşmesi.
  - c) Başvuruda, organik tarım var ise 1/12/2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanununa ve ilgili Yönetmelik kapsamında organik ürünün veya girdinin, üretiminden tüketiciye ulaşıncaya kadar olan tüm aşamalarını kontrol etmek ve sertifikalandırmak üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş Kontrol ve Sertifikasyon Kuruluşu ile genç çiftçi arasında yapılmış sözleşme,
  - d) Başvuruda, iyi tarım uygulamaları var ise, Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu: ilgili Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde, tarımsal ürünlerin kontrol ve sertifikasyon işlemlerini yapmak üzere Bakanlık tarafından yetkilendirilen kontrol ve sertifikasyon kuruluşu ile genç çiftçi arasında yapılan sözleşme.
  - e) Basınçlı sulama sistemlerinin arazi üzerinde uygulamasını gösterir uzman tarafından çizilmiş ve onaylanmış proje ve uzmana ait onaylı diploma ve uzmanlık belgesi onaylı örneği,
- 3) Hibe sözleşmesinden sonra, büyükbaş ve küçükbaş hayvan alımları için TİGEM ile genç çiftçi arasında yapılan hayvan alım sözleşmesi.
- 4) Başvuru aşamasında imzalı olarak sunulan taahhütname sözleşme aşamasında noter onaylı olarak yenilenir
- 5) Ön ödeme ve hibe ödemesinden önce;

- a) İcra takibinde olmadığına dair belge,
- b) ÇKS belgesi ve proje konusunda Bakanlık uhdesinde bulunan kayıt sistemlerine kayıtlı olduğunu gösterir belge,
- c) Proje konusunda Bakanlık uhdesinde kurulmuş olan (ÇKS, Türkvat, AKS, ÖKS, OTBİS v.b.) çiftçi kayıt sistemine üye olduğunu gösterir belge,
- d) Proje kapsamındaki alımlara ait faturalar,
- e) Proje konusunda ve içeriğinde olan ürün ve malların doğal risklere karşı en az bir üretim döneminde veya en az bir yıl TARSİM tarafından sigortalandığına dair sigorta poliçe sureti,
- f) Basınçlı sulama sistemi kurulması projeleri, 24/01/1992 tarihli ve 21121 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren “Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük” hükümlerine göre yetkili ziraat mühendisleri tarafından hazırlanmış ve onaylanmış olmalı. Uzmanlık belgesi ve/veya diploma ödeme talebine eklenmelidir.,
- g) Teknik şartname (Genç çiftçinin alımını yaptığı bireysel sulama, sera, askı sistemi, üretim odası vb. kullanılan makine ve ekipmana ait üretici firmalardan temin edeceği teknik özellikleri içerir belge),

hibe ödemeye esas müracaatta dilekçe ekinde dosya halinde istenir.

6) Genç çiftçi, büyükbaş ve küçükbaş canlı hayvanların TİGEM tarafından kendisine tesliminden sonra beş işgünü içerisinde TARSİM tarafından düzenlenmiş hayvan hayat sigortası poliçesi suretini İl/İlçe Müdürlüğüne teslim eder.

7) Hibe ödemesinden sonra iki yıllık takip süresinde;

- a) Takip yılının haziran veya ekim ayları içerisinde alınan ikametgâh belgesi,
- b) Başvuru sırasında kurs bitirme belgesi yok ise iki yıl içerisinde alınacak belge,
- c) Proje konusunda ve içeriğinde olan ürün ve malların doğal risklere karşı TARSİM tarafından sigortalandığına dair yıllık veya üretim dönemine ait sigorta poliçe sureti

istenir.

8) Takip sürecinde istenilen belgelerin teslim edilmemesi durumunda, sözleşme fesih edilir ve Tebliğ hükümleri çerçevesinde cezai işlem uygulanır.

E) PROGRAMIN UYGULAMA ALANI, HİBE DESTEĞİ MİKTARI

Uygulama alanı :

Bu program; nüfusu yirmi bin den az olan yerleşim birimlerini ve 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun öncesi tüzel kişiliği olan ve yirmi bin nüfusun altındaki yerleşim birimlerini kapsar.

1) Tüzel kişilik olarak İl ve İlçe merkezlerine bağlı mahalleler, İl/ilçe merkezinin bir bütünü olarak kabul edilir.

2) 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun haricinde ki diğer kanun ve mevzuat ile tüzel kişilik olarak İl/İlçe merkezine mahalle olarak bağlanan köy ve kasabalar, İl/ilçe merkezinin bir bütünü olarak kabul edilir.

Hibe desteği miktarı :

Bu Rehber kapsamında kabul edilen başvurularda, hibe sözleşmesi imzalanarak belirlenen şartların gerçekleşmeye göre genç çiftçiye en fazla 30.000,00 (otuz bin) TL’ye kadar hibe yoluyla destek verilir.

1) Süresi içerisinde hibe sözleşmesi imzalamayan proje sahipleri hibe desteğinden yararlandırılmazlar ve sözleşme imzalama hakları sona erer.

2) Başvuru bütçeleri KDV hariç hazırlanır ve hibe ödemesi buna göre yapılır.

3) Proje sahibinin, hibe sözleşmesini imzalamadan önce vefat etmesi halinde mirasçıları herhangi bir hak talebinde bulunamaz.

4) Sözleşme imzalandıktan sonra vefat etmesi halinde ise, yasal mirasçılarının talep etmesi durumunda, hibe başvurusu veya hibe sözleşmesi tadil edilerek uygulamalara devam edilir.

5) Proje sahibinin ön ödmeden veya hibe ödemesinden sonra vefat etmesi, askere gitmesi,

kamu personeli olması gibi zorunluluk arz eden benzer durumlarda projeyi terk etmesi halinde hibe sözleşmesi tadil edilerek program kriterlerine uygun ikinci dereceye kadar akrabasına devredilir.

6) Hibe ödemesinden bir yıl sonra vefat eden genç çiftçiyle ilgi geri ödeme ve ceza hükümleri uygulanmaz.

F) BAŞVURULARIN ALINMASI, DEĞERLENDİRİLMESİ, SÖZLEŞME VE UYGULAMA ZAMANI

Başvuruların alınması

1) Başvurular;

- a) Tebliğin yayımlandığı tarihten beş iş günü geçtikten sonra başlar.
- b) Başvuru süresi otuz gündür.
- c) Başvurular, Bakanlık tarafından hazırlanan web tabanlı yazılım üzerinden yapıldıktan sonra oluşturulan başvuru dosyaları ile birlikte, il ve ilçe müdürlüklerinde kurulan genç çiftçi proje yürütme birimi tarafından tutanak karşılığı kabul edilir.

Başvuruların ön kontrolü :

1) Başvurunun ön kontrolü ve incelenmesi il/ilçe proje yürütme birimi tarafından yapılır. Gerekliğinde bu birime konu ile ilgili ilave personel il/İlçe müdürlüğünce görevlendirilebilir.

2) İl/İlçe müdürlükleri öncelikli olarak başvuru evraklarını, başvuru sahibinin Tebliğde belirtilen niteliklere sahip olup olmadığı yönünden inceler.

3) Teslim alma belgesinde yer alan belgelerin "var" olması, bu belgelerin içeriklerinin uygun olduğu anlamına gelmez.

4) Başvuru evraklarının içeriklerinin uygunluk kontrollerinde, uygunluk kriterlerini sağlamayan hususlar bir tutanağa bağlanarak başvuru reddedilir.

5) Genç çiftçi proje yürütme birimleri tarafından düzenlenen başvuru dosyasına ait kontrol formu ve değerlendirme kriter tablosu başvuru bitimi tarihinden itibaren beş iş günü içerisinde genç çiftçi proje değerlendirme komisyonuna tutanak ile teslim edilir

Başvuruların değerlendirilmesi

1) Program kapsamındaki başvuruların değerlendirilmesi genç çiftçi proje değerlendirme komisyonu tarafından aşağıda belirtilen esaslar çerçevesinde yapılır.

- a) Komisyon tarafından teslim alınan projeler on iş günü içerisinde değerlendirilip onaylanır,
- b) Projeler konu bazında;
  - 1- Büyükbaş hayvan yetiştiriciliği,
  - 2- Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği,
  - 3- Arıcılık,
  - 4- Kanatlı yetiştiriciliği,
  - 5- İpekböceği yetiştiriciliği,
  - 6- Kapama meyve bahçesi tesisi,
  - 7- Bağcılık,
  - 8- Çilek ve diğer üzüksü bitkilerden kurulu kapama bahçe tesisi,
  - 9- Kültür mantarı üretimi,
  - 10- Tıbbi ve aromatik bitki üretimi, işlenmesi, depolanması ve paketlenmesi,
  - 11- Organik veya iyi tarım uygulamalı bitkisel ve hayvansal üretim,
  - 12- Coğrafi işaretli olan gıdaların üretimi, işlenmesi ve paketlenmesi,

konularında başvurular ayrı ayrı asil-yedek olarak listelendirilir.

c) Komisyon tarafından hazırlanan nihai listeler beş iş günü boyunca belirlenen yerlerde ve şekilde ilan edilir.

d) Proje başvuranlarında, karı-koca veya aynı hanede ikamet eden kardeş-anne-baba olması durumlarında farklı konularda dahi olsa asil listeye giren veya puanı en yüksek olan tek bir proje değerlendirmeye alınır.

e) Proje değerlendirme komisyonunun bir başvuruyu reddetme ya da hibe vermeme kararı kesindir ve itiraz edilemez.

Hibe sözleşmesi ve uygulama zamanı :

1) Genç çiftçi proje değerlendirme komisyonu tarafından belirlenen ve nihai hale getirilen

listelerde yer alan genç çiftçiler ile yapılacak hibe sözleşmesi aşağıdaki esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir.

- a) Hibe sözleşmesi imzalamaya hak kazanan genç çiftçiler ile listelerin ilan edilme süresinden sonra beş iş günü içerisinde sözleşme imzalanır.
  - b) İmzalanan hibe sözleşmesi gereği genç çiftçiler, bitkisel üretim proje konularında sözleşme tarihinden itibaren en çok kırk gün, hayvansal üretim konulu projelerde ise en çok yüz yirmi gün içerisinde proje içeriğine esas alımları gerçekleştirir ve hibe ödeme talebine ilişkin müracaatını yapar.
  - c) Genç çiftçiler hayvansal üretim proje konuları kapsamında büyükbaş ve küçükbaş canlı hayvan alımlarını TİGEM' den temin edeceklerdir.
- 2) Hayvansal üretim ve bitkisel üretim proje konularının uygulama ve takip içeriği farklılık göstermesinden dolayı bu Rehber ekinde olan ve proje konularına göre hazırlanan sözleşmeler imzalanır.
  - 3) Yukarıda belirlenen tarihlerin son gününün tatil gününe denk gelmesi halinde takip eden ilk işgünü mesai bitimine kadar geçerli olacak şekilde yapılır.
  - 4) Proje sahibi, bu Rehber ve hibe sözleşmesi koşullarına uygun olarak hareket etmediği takdirde, il/ilçe müdürlüğü hibe sözleşmesini iptal eder.

G) HİBE DESTEĞİ ÖDEME TALEBİ, ÖDEMELER, GERİ ÖDEME VE YAPTIRIMLAR

Hibe desteği ödeme talebi

- 1) Hibe desteği ödemelerine ilişkin olarak iş ve işlemleri:
  - a) Genç çiftçiler, mal alımlarına ait fiili gerçekleştirmelerden sonra ödeme taleplerini, ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenlenmiş alım satım belgesi, fatura ve mal teslim tutanağını bir asıl bir kopya olmak üzere iki nüsha halinde,
  - b) Kendilerine ait T.C. kimlik numarası, vergi numaralarını, gerekli olacak diğer belgeleri ve Ziraat Bankası hesap numarasını ödeme talepleri ile birlikte dilekçe ekinde İl/ilçe müdürlüğüne bizzat teslim eder.
- 2) Genç çiftçi tarafından sunulan belgeler tam ve uygun değilse, tespit edilen eksiklikler proje yürütme birimince raporlanır ve ödeme talebi iade edilir. Genç çiftçi belirtilen eksiklikleri tamamladıktan sonra süresi içinde tekrar ödeme talebinde bulunabilirler.
- 3) Genç çiftçiler, en geç hibe sözleşmesinde belirtilen satın alım süresini bitimini takiben beş iş günü sonunda alımlarla ilgili ödeme belgelerinin il/ilçe müdürlüğüne ibraz edilmesi gerekmektedir.
- 4) Alım satım belgesi, fatura ve mal teslim tutanağı tarihi, hibe sözleşmesinin taraflarca imzalanmasından sonraki tarih olmalıdır. Fatura tarihinin bu hibe sözleşmesinden önce olması durumunda il müdürlüğüne hibe sözleşmesi feshedilir.
- 5) Genç Çiftçi Proje Yürütme Birimi, ödeme talebi ile ilgili belgeleri başvuru sahiplerinden alıp kontrollerini yaptıktan sonra 5 (beş) iş günü içerisinde yerinde tespit yaparak tespit tutanağını düzenler.
- 6) Hibe ödemesine ilişkin gerçekleştirme ve tespit işlemleri tamamlanan ödeme icmalleri ve İl Müdürlüğü tarafından iki nüsha halinde düzenlenen ödemeye esas hibe proje sahibi listesi en geç her ayın 25' ine kadar imzalı ve mühürlü olmak üzere bir nüshası Genel Müdürlüğe gönderilir ve diğer nüshası İl Müdürlüğünde saklanır.
- 7) Ödemeye esas genç çiftçi listesi icmal tablosu, Genel Müdürlüğün ilgili birimince banka ödeme formatına dönüştürülüp, Genel Müdürlüğün ilgili Daire Başkanlığına iletilir.
- 8) İl müdürlükleri, aylık ödeme icmallерinin kontrol onayı ve ödeme işleminden sonra hibe proje sahiplerinin banka ve ödeme bilgilerinde hata tespit ederse, yetkili kişilerce "hata düzeltme" adı altındaki doğru bilgileri Aralık ayının ilk yedi günü içerisinde Genel Müdürlüğe tablo halinde gönderir. Genel Müdürlük bu hata düzeltmelerini tek liste halinde ödeme yapan bankaya yazı ile bildirir.
- 9) Genel Müdürlük ihtiyaç duyulması halinde gerekli belgeleri ister.

Hibe desteği ödemeleri :

- 1) Hibe ödemesi; proje sahibi genç çiftçinin T.C. kimlik numarasıyla uyumlu olarak T.C. Ziraat Bankası tarafından yapılır.
- 2) Hibe ödemeleri, Türk Lirası olarak yapılır.

3) İmzalanan hibe sözleşmesi ve hayvan alım sözleşmesi takibinde genç çiftçiden istenilen belgelerin İl/İlçe Müdürlüğüne tesliminden sonra hazırlanan ön ödeme icmali çerçevesinde büyükbaş ve küçükbaş hayvanların toplam bedeli muvafakat üzerine TİGEM' e ön ödeme olarak yapılır.

- a) Hibe sözleşmesi ve TİGEM ile genç çiftçi arasında hayvan alım sözleşmesi aynı anda imzalanır ve ekleri düzenlenir.
- b) İl/İlçe proje yürütme birimi ön ödeme icmallerini en geç beş iş günü sonunda Genel Müdürlüğe gönderir.
- c) Genel Müdürlük, genç çiftçi adına yapılacak ön ödemeleri mevcut bütçe dahilinde en kısa zamanda T.C. Ziraat Bankasına gönderir.
- d) Genç çiftçinin muvafakati ve hayvan alım sözleşmesi gereği T.C. Ziraat Bankası tarafından ön ödemenin TİGEM in hesabına aktarılması sağlanır.

Geri ödeme ve yaptırımlar :

1) Haksız yere yapılan destekleme ödemeleri, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranları dikkate alınarak ödeme tarihinden itibaren hesaplanan kanunî faizi ile birlikte geri alınır.

(2) Haksız ödemenin yapılmasında ödemeyi sağlayan, belge veya belgeleri düzenleyen gerçek ve tüzel kişiler, geri alınacak tutarların tahsilinde müştereken sorumlu tutulurlar.

(3) Belirlenen destekleme ödemelerinden, idari hata sonucu düzenlenen belgelerle yapılan ödemeler hariç, haksız yere yararlandığı tespit edilen genç çiftçiler, beş yıl süreyle 5488 sayılı Tarım Kanununun 23 üncü maddesi gereğince hiçbir destekleme programından yararlandırılmazlar.

(4) Hibe sözleşmesi imzalayıp mal alımından vazgeçen veya hibe sözleşmesi koşullarına uygun olarak hareket etmediği için hibe sözleşmesi fesih edilen yatırımcılar, iki yıl süreyle desteklenmesi kapsamında hibe desteğinden yararlanamaz.

Programdan sağlanan malların mülkiyeti ve kontrol :

Genç çiftçi proje içeriğindeki alımları ve amacını;

1) Hibe sözleşmesi imzalandıktan sonra üç yıl değiştiremez.

2) İl/İlçe Müdürlükleri yılda en az iki defa olmak üzere yerinde kontrol eder ve tutanağa bağlar.

3) İl Müdürlükleri, İlçelerde uygulanan projeleri Bakanlık adına yılda en az bir kere kontrol eder ve tutanağa bağlar. Bakanlık gerekli gördüğünde il veya ilçelerde uygulanan projeleri yerinde kontrol eder.

H) PROJE GİDER ESASLARI VE KALEMLERİ

Proje gider esasları :

1) Hibe desteği verilecek proje giderlerinin;

- a) Genç çiftçi ile karşılıklı imzalanan hibe sözleşmesinden sonra ve süresi içerisinde gerçekleştirilmesi,
- b) Hibe sözleşmesi ekinde sunulan hibe desteğinin, verilecek proje giderleri kapsamında yer alması,
- c) Bakanlık tarafından yayımlanan mevzuata uygun olarak gerçekleştirilmesi veya belgelere dayandırılması,

gerekir.

Gider kalemleri :

1) Hibe sözleşmesinden sonra ve süresi içerisinde gerçekleştirilen traktör ve bahçe traktörü haricindeki, makine, ekipman, donanım, malzeme, fide, fidan, tohum, misel, torf, yumurta, arılı kovan ve canlı hayvan alımı giderleri hibe desteği kapsamında değerlendirilir.

2) Hibeye esas proje tutarını oluşturan, proje giderleri mutlaka teknik özellik olarak belirtilmelidir.

3) İl proje yürütme birimi onayı olmaksızın hibeye esas alım miktarı ve adedi değiştirilemez. Proje sahibi, projede yer alan miktar ve adetten daha büyük alımları proje yürütme birimi onayıyla alabilir.

4) Proje kapsamındaki makine, ekipman ve malzemelerin hibe sözleşmesinden sonra alımı yapılmalı ve mutlaka yeni olması gerekmektedir,

5) Yeni alınan taşınır hibe sözleşmesi imzalanmasından sonra 3 (üç) yıl süre ile satılamaz, başkasına kiralanmaz, kullanım hakkını her ne ad ve suretle olursa olsun devredilmez, rehin gösterilmez.

6) Proje kapsamında; eşten, anneden, babadan, kardeşten, çocuktan ve bunların sahip/ortağı olduğu işletmelerden destek kapsamında makine, ekipman, malzeme, fide, fidan, tohum ve canlı hayvan satın alınmaz.

7) Makine, ekipman ve malzeme ile ilgili taslak teknik özellikler proje başvuruları ekinde sunulur ve projede kullanım amacı belirtilir.

Proje kaynaklarından karşılanmayacak giderler :

1) Program kapsamında; hibe sözleşmesi onaylanmayan projelerle ilgili yapılan hiçbir harcama karşılanmaz, bu giderlerden dolayı Bakanlık herhangi bir sorumluluk ve yükümlülük üstlenmez.

2) Bakanlık tarafından belirlenen usul ve esaslara uygun olarak gerçekleştirilmeyen ve belgelendirilemeyen satın alma giderlerine hibe desteği ödenmez.

İ) ÇEŞİTLİ VE SON HÜKÜMLER

Denetim:

1) Bu Rehber kapsamında yapılan tüm işlemler Bakanlık Rehberlik ve Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından denetlenir. Bu denetimler sırasında yapılan işlemlere ait talep edilen tüm bilgi ve belgeler Genç Çiftçi Proje Yürütme Birimi elemanlarınca ve hibe proje sahibince sunulur.

2) Program kapsamındaki kaynakların usulsüz kullanılması, israfi veya heba edilmesi durumunda ilgililer hakkında gerekli inceleme ve soruşturma Bakanlıkça yapılır.

Yürütme:

3) Uygulama Rehberinde bulunmayan veya uygulamada tereddüt oluşturan hususlarda Genel Müdürlüğün görüşü istenir. Genel Müdürlüğün görüşü uygulamada esastır.